

Sygn. akt IV Ua 3/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SSO Katarzyna Antoniak

Sędziowie: SSO Elżbieta Wojtczuk (spr.)

SSO Jerzy Zalasieński

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku H. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku chorobowego

na skutek apelacji wnioskodawczyni H. B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 listopada 2014r. sygn. akt IV U 308/14

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję z dnia 22 maja 2014 roku i ustala, że ubezpieczonej H. B. przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 29 kwietnia 2014 roku do dnia 4 maja 2014 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz H. B. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Sygn. akt IV Ua 3/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt IV U 308/14 Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z odwołania H. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 23 maja 2014 r. nr (...) - (...) o prawo do zasiłku chorobowego oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Siedlcach było wynikiem następujących ustaleń i rozważań:

Decyzją z 22.05.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej H. B. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29.04.2014r. do 4.05.2014r. podnosząc, że ubezpieczona wykorzystwała zwolnienie lekarskie niezgodnie z jego przeznaczeniem oraz niezgodnie z zaleceniem wskazanym przez lekarza wystawiającego zwolnienie,

gdyż w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy w dniu 29.04.2014 r. przysłała do pracy i wykonywała swoje obowiązki w godzinach od 8.00 do 10.55.

H. B. jest zatrudniona w Urzędzie Skarbowym w W. jako starszy komisarz skarbowy w D. (...) Bezpośredniej. Osobą ją zastępującą jest K. Ś.. Dnia 28.04.2014r. H. B. świadczyła pracę i m. in. przyjmowała PIT-y. Po zakończeniu pracy o godz. 16.00 udała się do lekarza alergologa, chorób wewnętrznych i specjalisty chorób płuc D. K., który tego dnia wystawił zaświadczenie o niezdolności do pracy od 29.04.2014r. do 4.05.2014r. We wskazaniach lekarskich zaznaczył, że chora powinna leżeć. Tego samego dnia około godz. 18.00 H. B. za pośrednictwem innej pracownicy dostarczyła pracodawcy otrzymane zaświadczenie. Obecna była przy tym M. K.. Przełożona H. B. kierownik Działu Obsługi Bezpośredniej A. W. (1) o powyższym zwolnieniu lekarskim dowiedziała się 29.04.2014r. przed godz. 8.00.

29.04.2014r. H. B. przysłała do pracy przed godz. 8.00. W pokoju, w którym pracuje spotkała się na parę minut z K. Ś.. Poinformowała koleżankę, że przebywa na zwolnieniu lekarskim i przysłała do pracy przekazać dokumenty. Następnie K. Ś. udała się na dyżur przyjmowania zeznań rocznych, który pełniła od godz. 8.00 do godz. 11.00. H. B. została w pokoju i przebywała w nim do godz. 11:05:42. Tego dnia sporządziła rejestr PIT-ów przyjętych poprzedniego dnia oraz zweryfikowała i zatwierdziła transakcje unijne, tzw. WIESY, czyli system wymiany informacji o transakcjach wewnątrzspółnotowych. Od godz. 8:02:01 do godz. 11:05:42 logowała się do systemu (...).

Parę minut po godz. 8.00 A. W. (1) przysłała do pokoju, w którym przebywała H. B. i K. Ś.. Widząc tam H. B. zapytała ją, co tu robi. H. B. odpowiedziała, że ma PIT-y z poprzedniego dnia i przysłała je tylko przekazać. Po tej informacji A. W. (1) wyszła z tego pomieszczenia i poinformowała Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. o obecności H. B. w pracy.

29.04.2014r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. udzielił A. W. (1), M. K. i K. Ś. upoważnień do przeprowadzenia kontroli prawidłowości wykorzystywania przez ubezpieczonych zwolnień lekarskich od pracy.

Tego samego dnia A. W. (1), M. K. i K. Ś. przeprowadziły kontrolę prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy zakończoną sporządzeniem protokołu.

9.05.2014r. H. B. złożyła zastrzeżenia do protokołu kontroli prawidłowości wykorzystywania przez ubezpieczonych zwolnień lekarskich od pracy.

Pismem z 23.05.2014r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. poinformował H. B., że wypłata wynagrodzenia za pracę lub zasiłku chorobowego za okres zwolnienia lekarskiego od 29.04.2014r. do 4.05.2014r. zostaje wstrzymana do czasu otrzymania ostatecznej decyzji ZUS.

29.05.2014r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. przeprowadził z H. B. rozmowę dyscyplinującą dotyczącą m. in. świadczenia pracy podczas zwolnienia lekarskiego.

Sąd Rejonowy ustaliwszy wskazany powyżej stan faktyczny uznał odwołanie ubezpieczonej za niezasadne. Sąd powołał art. 17 ust. 1 ustawy z 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2014r., poz. 159), zgodnie z którym ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Sąd powołał orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 r. I UK 370/04 dotyczące pojęcia „wykonywanie pracy zarobkowej” i wskazał, że orzecznictwo Sądu Najwyższego przyjmuje wąską wykładnię tej przesłanki utraty prawa do zasiłku chorobowego, uznając zasadniczo, że wszelka aktywność zarobkowa w okresie pobierania zasiłku powoduje taki skutek. Sąd pierwszej instancji wskazał również, że Sąd Najwyższy uznaje jednak, że od tej zasady mogą istnieć odstępstwa uzasadnione zwłaszcza sporadycznym i formalnym charakterem czynności ubezpieczonego lub ich niezbędnością dla kontynuacji działalności gospodarczej, jak niektóre czynności związane z zatrudnianiem pracowników, opłacanie czynszu itp. Możliwość uznania, że nie dochodzi do utraty prawa do zasiłku chorobowego w przypadku aktywności zmierzającej do osiągnięcia zarobku w czasie pobierania tego zasiłku, występuje jednak tylko wówczas, gdy ma ona charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami (por. wyrok z 15.06.2007r., II UK 223/06, OSNP 2008/15-16/231). Sąd pierwszej instancji uznał ustalony stan

faktyczny za bezsporny i wskazał, że wobec tego, że w pierwszym dniu zwolnienia lekarskiego ubezpieczona przyszła do pracy i świadczyła pracę przez trzy godziny to należy to uznać za wykonywanie pracy zarobkowej. Ponadto Sąd uznał, że skoro w dniu 29.04.2014 r. obecna była w pracy osoba zastępująca ubezpieczoną - K. Ś., co ona mogła wykonać zadania wykonane tego dnia przez ubezpieczoną. Nie zachodziły zatem według stanowiska Sądu Rejonowego wyjątkowe okoliczności, które uzasadniałyby wykonywanie dnia 29.04.2014 r. pracy przez ubezpieczoną. Sąd stwierdził, że praca wykonywana tego dnia przez ubezpieczoną nie miała charakteru incydentalnego i nie była wymuszona okolicznościami. Wręcz przeciwnie, była to jej zwyczajna praca, a jej wykonanie w żaden sposób nie było wymuszone przez inne osoby lub okoliczności sprawy.

Wykonywanie bowiem pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 w/w ustawy polega na podjęciu działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych lub wynikających z innego stosunku prawnego obejmującego świadczenie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5.10.2005r., I UK 44/05, OSNP 2006/17-18/279).

Wobec stwierdzenia istnienia jednej z przesłanek utraty prawa do zasiłku chorobowego podniesiono, iż zbędne jest badanie drugiej z nich w postaci wykorzystywania zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd orzekł jak w sentencji orzeczenia.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 21 listopada 2014 r. wniosła ubezpieczona.

Ubezpieczona zaskarżyła wyrok Sądu pierwszej instancji w całości zarzucając mu:

1). obrazę prawa procesowego art. 233 § 1 kpc poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym na skutek przyjęcia, że ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywała pracę zarobkową w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa przez co utraciła prawo do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia, w sytuacji gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczona wykonywała czynności incydentalne, wymuszone okolicznościami oraz nie otrzymała za nie wynagrodzenia za pracę;

2). obrazę prawa materialnego art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa przez błędne przyjęcie, że w okresie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczona wykonywała pracę zarobkową w rozumieniu tego przepisu przez co utraciła prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Wskazując na powyższe zarzuty ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Siedlcach IV Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oraz o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie wniosek w niej zawary o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej jej decyzji organu rentowego.

W okolicznościach niniejszej sprawy ustalony przez Sąd pierwszej instancji stan faktyczny był bezsporny. Sporna pozostawała jedynie ocena prawna dokonana przez Sąd Rejonowy.

Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, iż ubezpieczona przychodząc do pracy w dniu 29.04.2014 r. i wykonując niecierpiące zwłoki obowiązki pracownicze, które musiały być wykonane tego dnia wykonywała pracę zarobkową, jak również błędnie stwierdził, że praca ubezpieczonej w dniu 29.04.2014 r. nie miała charakteru wymuszonego okolicznościami. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub

wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Według przeważającego w doktrynie i judykaturze poglądu przyjmuje się, że zasadniczym celem zasiłku chorobowego jest kompensata utraconego przez ubezpieczonego dochodu (inaczej: rekompensata zarobku) wskutek wystąpienia u niego czasowej, przejściowej niezdolności do zarobkowania. Celem tym nie jest natomiast uzyskanie dodatkowej korzyści obok wynagrodzenia, dlatego zasiłek chorobowy wypłacany jest nie obok, ale zamiast wynagrodzenia. Pracą zarobkową na gruncie komentowanego przepisu określa się wszelką aktywność ludzką, która zmierza do uzyskania zarobku. Wykonywanie pracy zarobkowej określa się również jako wykonywanie szeroko rozumianej pracy odpłatnej (por. J. Jankowiak, glosa aprobująca do wyroku SN w sprawie I UK 370/04). Ubezpieczona natomiast przychodząc do pracy w dniu 29.04.2014 r., kiedy to dzień wcześniej złożyła zwolnienie lekarskie w tym samym zakładzie, działała w poczuciu obowiązku, a nie w celu uzyskania zarobku. Ubezpieczona mimo orzeczonej niezdolności do pracy wiedząc, że rejestr PIT - ów przyjętych przez nią dnia poprzedniego musi być zrobiony dnia następnego i przekazany do księgowości, jak również weryfikacja i zatwierdzenie transakcji unijnych musi być wykonane do 30 dnia każdego miesiąca przysłała do pracy w dniu 29.04.2012014 r. przekazać swoje obowiązki terminowe. Ze względu na to, że K. Ś., która zastępowała ubezpieczoną, tego dnia od 8.00 do 11.00 była na dyżurze przyjmowania rozliczeń podatkowych, a kierowniczką działu A. W. (1) nie przejawiała zainteresowania przejęciem obowiązków od ubezpieczonej mimo tego, że dwukrotnie tego dnia widziała ubezpieczoną, ubezpieczona terminowe czynności wykonała sama w godzinach od 8.00 do 11.00. A. W. (1) po zadaniu ubezpieczonej pytania „co tu robisz” i uzyskaniu odpowiedzi, że ubezpieczona ma dokumenty (rozliczenia podatkowe PIT) z dnia poprzedniego i chciałaby je komuś przekazać wyszła z pokoju i zajęła się swoją pracą (zeznania A. W. k. 36v-37). (...) A. W. (1) ograniczyła się do poinformowania naczelnika Urzędu Skarbowego o obecności ubezpieczonej w pracy mimo orzeczonej niezdolności do pracy. W takiej sytuacji ubezpieczona kierując się poczuciem obowiązku, sumiennością i dbałością o należyte wykonywanie swoich obowiązków pracowniczych sama wykonała tylko rejestr PIT -ów przyjętych poprzedniego dnia oraz zweryfikowała i zatwierdziła transakcje unijne. Czynności wykonane tego dnia przez ubezpieczoną były czynnościami terminowymi, które musiały być wykonane. W ocenie Sądu czynności pracownicze wykonane przez ubezpieczoną były wymuszone okolicznościami, miały charakter incydentalny i krótkotrwały. W wyroku z dnia 15 czerwca 2007 r., II UK 223/06 Sąd Najwyższy stwierdził, że możliwość uznania, że nie dochodzi do utraty prawa do zasiłku chorobowego występuje tylko w razie podjęcia incydentalnej i wymuszonej okolicznościami aktywności zmierzającej do osiągnięcia zarobku w czasie pobierania tego zasiłku. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie III UK 71/09. Sąd Okręgowy podziela w całości w/w stanowiska Sądu Najwyższego uznając je również za własne. W okolicznościach niniejszej sprawy nie można również uznać, że ubezpieczona wykorzystwała zwolnienie lekarskie niezgodnie z celem tego zwolnienia. Zachowaniem niezgodnym z celem zwolnienia określić można takiego typu postępowanie, które w powszechnym odczuciu jest nieodpowiednie dla osoby chorej i może nasuwać wątpliwości co do rzeczywistego stanu zdrowia ubezpieczonego. Wykorzystywaniem zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia jest zawsze wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy. Celem zwolnienia od pracy jest zaś odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy, stąd w jego osiągnięciu przeszkodą mogą być wszelkie zachowania ubezpieczonego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338). Okoliczności tego typu w niniejszej sprawie nie zachodzą, bowiem proces leczenia ubezpieczonej nie przedłużył się, po zwolnieniu lekarskim ubezpieczona wróciła do pracy. W tych okolicznościach nie zachodziły przesłanki do utraty przez ubezpieczoną prawa do zasiłku chorobowego wymienione w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).